

Голові Конкурсної комісії з добору
кандидатів на посади членів
Національної комісії, що здійснює
державне регулювання у сферах
енергетики та комунальних послуг

Рябчину О.М.

Рожанської Ірини Вячеславівни

паспорт , виданий

зареєстрований:

мешкаю за містом реєстрації,

тел.

e-mail:

Заява

про участь у конкурсі на зайняття посади члена Національної комісії, що
здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг

Прошу допустити мене до участі у конкурсному відборі на зайняття
посади члена Національної комісії, що здійснює державне регулювання у
сферах енергетики та комунальних послуг. Я є громадянкою України та маю
повну вищу економічну освіту, що відповідає критеріям, визначеним статтею
7 Закону України «Про Національну комісію, що здійснює державне
регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг». Мій досвід
роботи у сферах енергетики та комунальних послуг розпочався саме в
Національній комісії регулювання електроенергетики України, де я
працювала на різних посадах, починаючи зі спеціаліста до заступника
начальника управління ліцензійного контролю та територіальних
представництв. Після створення у 2011 році Національної комісії, що
здійснює державне регулювання у сфері комунальних послуг перейшла
працювати директором департаменту ліцензійного контролю у сфері
теплопостачання та у сфері послуг з централізованого водопостачання та
водовідведення, у якій, власне і отримала досвід у сфері комунальних послуг,
оскільки нормативну базу нової комісії доводилося створювати майже
спочатку.

Я стала свідком та безпосереднім виконавцем запровадження у 2001
році системи розподільчих рахунків із спеціальним режимом використання
на енергоринку, яка дозволила поступово привести розрахунки за
електроенергію з 10 % по деяких компаніях до 100 % розрахунків по всіх

областях. Масштабні перевірки ліцензіатів, що проводилися Комісією, були підґрунтям для встановлення тарифів та інвестиційних програм для ліцензіатів як електроенергетичної так і газової галузей, а у подальшому і в комунальній сфері.

Відповідно до принципів, що базувалися на передових досягненнях економіки та найкращій регуляторній практиці регуляторів США та Європи, НКРЕ була заснована як незалежний, позавідомчий, постійно діючий державний орган регулювання електроенергетичного сектору. Враховуючи вагу рішень Комісії, їх вплив як на економіку України так і на збереження соціальної рівноваги в суспільстві, НКРЕ мала всі можливості для підготовки та прийняття якісних рішень.

Проте, з часу заснування і до 2016 року незалежний статус НКРЕКП змінювався, оскільки не був закріплений на законодавчому рівні.

З прийняттям Закону про НКРЕКП, що набув чинності 26.11.2016, було закріплено незалежний статус Регулятора, обсяг функцій, повноважень та відповідальності НКРЕКП, які відповідають вимогам «Третього пакета» енергетичного законодавства ЄС, згідно з яким НКРЕКП є постійно діючим, незалежним, колегіальним органом, який здійснює державне регулювання, моніторинг та контроль за діяльністю суб'єктів господарювання в електроенергетиці, нафтогазовому секторі, сферах централізованого тепlopостачання, централізованого водopостачання та водовідведення, а також у сферах перероблення та захоронення побутових відходів.

Хочу звернути увагу, що відповідно до прийнятого закону Регулятор здійснює державне регулювання з метою досягнення балансу інтересів споживачів, суб'єктів господарювання, що провадять діяльність у сферах енергетики та комунальних послуг, і держави, забезпечення енергетичної безпеки, європейської інтеграції ринків електричної енергії та природного газу України.

На мою думку на сьогоднішній день суттєво втрачено саме баланс інтересів. У намаганні регулятора якнайшвидше досягти «європейських стандартів», нажалі інтереси споживачів залишаються поза увагою. З метою уникнення перехресного субсидювання та зменшення дотацій населення, протягом останніх років регулятором постійно підвищуються тарифи для населення. Однак недосконалий механізм захисту соціально-незахищених верств населення призводить до поступового нарощування заборгованості за енергоносії.

Як писав відомий державний діяч та фінансист Вітте С.Ю. тариф має співвідноситися з платоспроможністю населення. Цілком можливо починати з низького тарифу, підвищуючи його в міру збагачення народу.

Сьогоднішня тарифна політика регулятора навпаки веде до збіднення все більшої кількості населення.

Варто зазначити, що Директивами 2009/72/ЄС та 2009/73/ЄС серед іншого встановлені зобов'язання щодо громадського обслуговування та захисту прав споживачів, відповідно до яких Держави-члени ухвалюють заходи, необхідні для захисту кінцевих споживачів, і зокрема гарантують належний захист вразливих споживачів. У цьому контексті кожна держава-член визначає поняття «вразливих споживачів», яке може стосуватися енергетичної бідності і, серед іншого, заборони відключення вказаних

споживачів у критичні моменти. Держави-члени гарантують застосування прав та обов'язків, що стосуються вразливих споживачів. Зокрема, вони ухвалюють заходи, необхідні для захисту кінцевих споживачів у віддалених зонах. Вони повинні гарантувати високий рівень захисту споживача, передусім у тому, що стосується прозорості контрактних умов, загальної інформації та процедур врегулювання спорів.

Крім того, після об'єднання двох регуляторів та прийняття Закону «Про НКРЕКП» недостатньо уваги нового регулятора отримує сфера комунальних послуг, яка вкрай потребує як нормативного так і регуляторного удосконалення.

Енергетика відіграє провідну роль в економічному розвитку країни та її економіки.

Основним показником благополуччя економіки є економічна безпека. Вона характеризує такий стан економіки, за якого забезпечуються гарантований захист інтересів особистості, суспільства, держави, соціальна спрямованість політики навіть за несприятливих умов розвитку внутрішніх і зовнішніх процесів. Економічна безпека визначається внеском всіх її складових: соціального, екологічного, військового, правового, енергетичного, інформаційного та інших сфер життя країни чи території, регіону.

Нині розвиток економіки досяг рівня, за якого енергетична сфера щодо свого впливу на інші складові економіки відіграє вирішальну роль. Тому встановлення внеску енергетичного фактора в економічну безпеку є визначальним для її аналізу. Забезпечення енергетичної безпеки є одним з першорядних завдань для створення умов нормального функціонування всіх галузей економіки.

Енергетична безпека - найважливіша складова життєдіяльності країни. Одним з аспектів енергетичної безпеки є стан потужностей з виробництва електроенергії та перспективи їх розвитку на найближчу і довгострокову перспективу. Надзвичайно важливо мати таке співвідношення джерел генерації, щоб гарантувати надійне електропостачання країни в різних умовах (день - ніч; зима - літо і т.д.). І, звичайно, енергетична безпека не може розглядатися у відриві від стану економіки країни.

Енергетична безпека трактується як захищеність громадян і держави в цілому від загроз дефіциту енергії та енергоресурсів, що виникають через негативні природні, техногенні, управлінські, соціально-економічні внутрішні чинники та зовнішньополітичні фактори впливу. При розгляді цього питання необхідно брати до уваги відповідність виробництва електроенергії потребам країни, наявність первинних енергоресурсів (вугілля, газу, нафти, урану, а також сонця, вітру, води).

Також слід враховувати і наступні фактори:

Як буде розвиватися економіка України, якою буде її структура? Якщо країна буде орієнтуватися на «важку» індустрію (металургія, хімія, оборонна та важка промисловість) - це одна потреба в електроенергії. Ставка на високотехнологічну продукцію - інша. Які очікуються темпи розвитку економіки і підйому життєвого рівня населення?

Електроенергетика - це галузь з надзвичайно тривалим інвестиційним циклом. Наприклад, від ідеї побудувати ядерний енергоблок до його

введення в експлуатацію потрібно від 12 - до 15 років. І це при наявності згоди в суспільстві та наявності політичної волі у влади.

Основні види генерації електроенергії в Україні в даний час включають: теплову і атомну енергетику, а також відновлювані джерела електроенергії (ВДЕ). У кожній з цих складових є проблеми, що впливають на енергетичну безпеку країни. Важливими є питання економічно і технологічно обгрунтованого поєднання і спільної роботи зазначених джерел електроенергії.

Останнім часом при зменшенні споживання електроенергії та неконтрольованому збільшенні потужності ВДЕ спостерігається порушення роботи енергосистеми. В Україні склалася надзвичайна ситуація, - коли країна має можливість генерувати електроенергію, але не має можливості споживати такий обсяг виробленої електроенергії.

За даними Держенергоефективності, станом на квітень 2020 року частка "зеленої" енергії становила близько 8 %. Порівняно, з атомною енергетикою, на яку припадає понад 50 відсотків генерації, ці обсяги звичайно невеликі. Однак з'ясувалося, що енергосистема не готова приймати такі обсяги електроенергії і протягом останніх місяців диспетчери вимушені ситуативно зменшувати виробництво на атомних станціях, гідро- або теплових електростанціях. Ситуація ускладнюється тим, що споживання електроенергії в Україні скоротилося внаслідок кризи, спричиненої пандемією COVID-19.

Свого часу держава взяла на себе обов'язок викуповувати всю електричну енергію, вироблену ВДЕ, за «зеленими» тарифами. Падіння споживання та збільшення потужності ВДЕ веде до відключення від енергосистеми блоків АЕС. При цьому зменшення частки електричної енергії, виробленої АЕС, та збільшення «зеленої» електроенергії здорожчує вартість електричної енергії для кінцевого споживача.

У будь-якому випадку, гарантії енергетичної безпеки Україна зможе мати тільки тоді, коли розвиток її електроенергетики буде спиратися на результати детального аналізу сумісності і пропорцій різних видів генерації в загальному балансі виробництва електроенергії, необхідної країні. Пропорції джерел генерації в загальному парку потужностей країни повинні бути обгрунтовані також і з точки зору економіки. Це питання не просто про тариф і скільки за це буде платити споживач електроенергії. Питання в економіці, яка вирішальним чином впливає на майбутнє держави. Багаторічна бездумна тарифна політика призвела до того, що тарифи на електроенергію, яка виробляється ТЕС, багаторазово вище тарифів на електроенергію, яку виробляють АЕС. Ніякими технологічними відмінностями або режимами експлуатації пояснити це неможливо.

Впровадження в 2019 році нової моделі взаємовідносин на енергоринку ринку України показали недостатній професійний рівень роботи регулятора. В умовах реформування ринку газу та електроенергії дії регулятора повинні бути більш оперативними та фаховими.

Сьогодні основними завданнями роботи регулятора повинно бути забезпечення в першу чергу захисту прав споживача, при врегулюванні взаємодії між усіма учасниками ринку, а також запровадження методики торфоутворення, яка б дозволила залучити у галузь інвестиції для

модернізації застарілих мереж. Залучення інвестицій можливо лише за умови впровадження стимулюючого регулювання за європейською методологією – з нарахуванням ставки доходності на рівні WACC на єдину базу активів. Така методологія використовується у всій Європі і дозволяє залучати кошти на конкурентному інвестиційному ринку, оновлювати мережі та виконувати вимоги регулятора для підвищення показників якості послуг. Саме така методологія з використанням згладжуючих коефіцієнтів, необхідна щоб зробити можливе зростання тарифу на розподіл електроенергії більш плавним та непомітним для споживача.

Вважаю, що мій досвід та знання у сферах енергетики та комунальних послуг принесе може бути використано на благо держави.

Умови участі та проходження конкурсного відбору мені зрозумілі.

20 серпня 2020 року

A handwritten signature in black ink, consisting of stylized, overlapping loops and lines, positioned to the right of the date.